

Sisällys

Kiitokset 7

1 JOHDANTO 9

2 PERIFERIAN TAITEILIJAN KESKUSTAN ARKISTOISSA 19

Aiemmasta tutkimuksesta ja lähteistä 19

Tanssija arkiston uumenissa 24

3 TANSSIN TRANSNATIONAALINEN KENTTÄ 29

Transnationaalinen näkökulma ja moderni tanssi 29

Verkostoista 35

Koulutus ja teatterikenttä 37

Kirjallinen perusta 41

Ammattikunnan järjestäytyminen 42

Kohti keskustaa ja ammattia 44

4 TANSSI- JA LIIKUNTAKOULUJEN VETOVOIMA 50

Emile Jaques-Dalcroze ja musiikki kehossa 50

Rudolf Laban ja musiikista vapaa tanssi 59

Mary Wigman ja tanssi sisäisen ilmaisijana 63

5 HELLERAUN TIE RYTMIIKASTA VOIMISTELUUN JA TANSSIIN 67

Hellerau veitsenterällä 68

Kasvaminen taiteen avulla 70

Liikkeen, tanssin ja musiikin suhde 77

6 VOIMISTELUSTA RUUMIINKEHITYKSEEN 81

Voimistelusta taiteellisen työn perustaksi 82

Harjoitteista metodiksi 87

7 TANSSI SAA SIIVET 95

Plastiikasta tanssiin 97

Tanssin tyylilajeista ja viitekehyksistä 100

Tanssiryhmä muotoutuu 108

Modernin musiikin tulkitsijat 110

Traditio tulkintojen lähteenä 120

8 LAXENBURGIN AIKA 131

Tanssi punaisessa Wienissä 132

Vaikutteita maailmalta 134

Omia koreografioita ja tanssi-iltoja 140

Syrakusa, moderni tanssi ja antiikin perintö 146

Kesä Wienissä ja Essen 152

9 TRIO 155

Berliinin haaste 156

Helleraun tyyli 159

10 TIET EROAVAT 168

Ei rahaa eikä suhteita 169

Mary Hougberg tanssijana ja pedagogina 173

11 VAPAA TANSSIJA, TEATTERITANSSIJA IRJA HAGFORS 185

”Hagfors kiinnostaa meitä kovin” 186

Avantgarden ytimessä 191

Teatterissa tanssilla on toisenlainen tarkoitus 202

Harald Kreutzberg ja ”tytöt” Pohjois-Amerikassa 207

12 PALUU SAKSAAN 214

Tanssi(ja) ja kansallissosialismi 215

Operettitanssijana Berliinissä 223

Tanssija ”kansanteatterissa” 225

Gsovskyn tanssi viihdyttää 226

13 SVEITSIN KAUTTA MAAILMALLE 234

Trudi Schoopin matkassa 237

Pantomiimin kuningatar ja ihmiskuvaaja 240

14 ”EKSTRAUUTTA” JA HÄMMENTÄVÄÄ KOTIMAASSA 249

Lyömäsoittimia ja tanssia ilman musiikkia 250

Hagfors näyttämöllä ja debatöörinä 259

Opetustoiminta 263

15 NÄHDÄ JA TULLA NÄHDYKSI 268

English Abstract 275

Viitteet 277

Lähteet 318

Henkilöhakemisto 330